

Pressemelding

STATSMINISTERENS KONTOR

Informasjonssekretær Øivind Østang - Tlf.: (02) 11 90 18/11 90 11, privat (02) 22 28 01

SPERREFRIST 26.03.87 kl. 11.00

DATO 26.03.87

- PRIV. TIL RED.
-

1 Rettelse: det er statsministerens åpningstale under landsmøtet
2 vi her sender ut. Ettermiddagens hovedforedrag vil være til-
3 gjengelig i Folkets Hus fra ca. kl. 13.00.

4 Her følger Harlem Brundtlands åpningstale:

Jeg hilser landsmøtets delegater og våre mange gjester hjertelig velkommen.

Dette landsmøtet, hundre år etter stiftelsen i Arendal, demonstrerer bredden og livskraften i den bevegelsen som den gang slo rot i det norske samfunnet. Det er omfattet med en voldsom interesse. Det er nesten like mange journalister her som delegater.

Vi står i dag midt oppe i et skapende politisk arbeid for å finne de beste løsningene på de nære og påtrengende oppgavene i dagens Norge.

I en vanskelig tid for landet er det igjen Arbeiderpartiet som står i spissen for å stake ut kursen og vise vei.

Vi kaster blikket fremover, åpner for nye tanker og erfaringer, reiser en debatt og sikrer en dialog, på tvers av generasjonene, om frihetens vilkår i det neste sosialdemokratiske århundre.

Visjoner for fremtiden gjelder det nære, frihetens vilkår for den enkelte, i arbeid, familie og nærmiljø.

I vårt eget land påvirkes de vilkårene gjennom en kritisk og levende politisk debatt som blir utslagsgivende for holdninger, verdier og mål i samfunnsutviklingen.

Den frihetsdebatt vi har reist foran jubileumsåret er en idedebatt og en invitasjon til fornyet og fryktløs samfunnskritikk. Den spenner fra ide til praksis, fra det lokale til det nasjonale.

Valgmanifestet, Sosialdemokrati fordi vi trenger hverandre, er i tema, ord og tanke preget av frihetsdebatten. Den er inspirert av de nye tanker vi reiser og av de oppgaver som er viktige for folks hverdag, av de sakene som også må stå sentralt i et kommune- og fylkesvalgår.

Velferdssamfunnets fremtid krever vår aktive vilje til reformer og ombygging. Vi inviterer alle til å være med å stake ut en ny kurs for velferdssamfunnet. Da trenger vi en bredere debatt i lokallagene i parti og fagbevegelse. Da skal vi være åpne for nye generasjoner og deres tanker og visjoner. Da skal vi tørre å stille de vanskelige eller uventede spørsmålene. Da skal vi gå i oss selv hvis vi ikke har gode svar på oppriktig tvil fra generasjonene etter oss.

Den lærdommen behøver vi ikke lære en gang til. Historien gir oss veiledning god nok når vi nå skal ta fatt i de nye utfordringene på terskelen til sosialdemokratiets neste århundre.

Dette er arven ved 100-års jubileet: Arbeiderbevegelsen erobret verden på nytt. Vårt parti sprang ut av et fremmed tankefrø sådd i norsk jord - og norsk arbeiderbevegelse er stadig en aktiv del av en internasjonal reisning for frihet, likhet og brorskap: Mellom kjønn, mellom klasser og mellom nasjoner.

Vi baserer stadig vår politikk på en analyse av hvordan samfunnet fungerer og på å oversette den enkeltes problemer til sosiale oppgaver - til klare programmer og paroler for vår politikk.

Vår bevegelse er stadig landets største politiske folkebevegelse, som gir politisk trening for samvirke blant likeverdige. Det gamle klassesamfunnet var bygget inn i folks sinn som underdanighet - de måtte stå med lua i handa. Arbeiderbevegelsen har gitt rankhet og selvrespekt.

Vi ser tilbake med stolthet og takknemlighet på dem som gikk foran og loftet oss dit vi er i dag. Den største seier er ikke den storstilte omfordelingen av sosialt ansvar som arbeiderbevegelsen har gjennomført: At fellesskapet tar ansvar for den enkelte og åpner mulighetene til et rikt liv for alle.

Den største seier er at store deler av det norske folk nå er preget av de sosialdemokratiske verdiene: Om fellesansvar for helse, eldreomsorg, arbeid og utdanning, likeverd for alle og selvrespekt for den enkelte.

Nå begynner sosialdemokratiets andre århundre. Vi vil alltid være underveis. Vi vil bygge om båten mens vi seiler. Når vi ser tilbake, er det for å sette kursen videre.

Vi skapte et samfunn som ble vårt eget. Her ligger vår stolthet, men også vår utfordring.

Mange har ønsket å framstille det slik at når velferden hadde erstattet nøden var Arbeiderpartiets historiske oppgave fullført. Partiet kunne plasseres på museum og våre ideer i arkivet.

Men er vår oppgave fullført ?

Vi har nådd mange mål. Men veien vil alltid gå videre. Våre ideer og våre holdninger er de samme. Men ikke den virkelighet de skal brukes på. Samfunnet er i stadig forandring - og vi må fange opp de nye utfordringene, de nye behovene og finne de nye løsningene.

I 80-åra har vi gjort den erfaring at kampen for velferdssamfunnet ikke vinnes en gang for alle. Den må vinnes igjen og igjen. Hver ny generasjon må vinnes for de ideer vi bygger på. Hvis ikke vil fundamentet smuldre bort og byggverket rase sammen. Massearbeidsledigheten som vi trodde var avskaffet, er en trussel påny. Hele folket i arbeid er en

vi kople ønsket om mer tid for familie, med kortere køer, og bedre utnyttelse av både arbeidsdagen og kapitalutstyret.

Sliter vi med ordninger som binder for mye av våre ressurser opp i løsninger og overføringer som skulle løse 60- og 70-åras problemer? Da må vi flytte midler dit hvor problemene er størst.

Husbanken ble etablert for å skaffe billige og gode boliger for alle, og er et eksempel på forrige generasjons vellykkede velferdspolitikker. I dag virker det urettferdig når arvingene høster kapitalgevinstene, samtidig som samfunnet ikke gir dagens unge slike boligtilbud.

Om vi lar oss blinde av vår egen fortid, kan våre egne reformer utvikle seg til det motsatte av det vi ønsker: De kan bli en hemsko, snarere enn en hjelp til sosial rettferdighet og personlig utvikling.

Dette blir den største utfordringen når vi går inn i sosialdemokratiets andre århundre: Å reformere våre egne reformer i tråd med våre idealer - et samfunn der alles frie utvikling er en forutsetning for den enkeltes frie utvikling, der vi utvider friheten sammen, i solidaritet med hverandre.

Tar man dette lett, tar man feil. For nå er ikke lenger velferdspolitikker så enkel som å ta fra de rike og gi til de fattige - selv om brydene stadig er skjevt fordelt. Med den velstand flertallet har nådd betyr solidaritet at vi selv ikke slipper unna.

Men om oppgaven ikke er lett, var den vanskeligere før, for dem som gikk foran.

Vi skal gi nye dimensjoner til debatten om offentlig eller privat. Det har aldri vært Arbeiderpartiets mål at mest mulig skal skje i offentlig regi. Men vi har sett at utviklingen krever en stadig større felles ansvar - på stadig nye områder. Derfor må vi mobilisere for større samfunnsansvar, i all virksomhet, offentlig og privat.

Og vi må utløse nye krefter og nye muligheter, særlig i nærmiljøene. Oppgaver som bedring av bomiljø, fritidsaktiviteter, vedlikeholdsarbeider, og kulturliv kan løses bedre gjennom nye samarbeidsformer. Her har organisasjoner, foreldregrupper og borettslag ansvar og muligheter.

Vi skal gå til sosialmokratiets neste århundre med to erfaringer: Vi skaper nye muligheter hvis vi går sammen og lar alle være med. Og - velferdssamfunnet må forandres for å bestå.

Bygger ikke vi om velferdssamfunnet etter dagens behov - vil andre bygge det ned.

Vi må prøve, vi kan feile, - men vi vil lære. Vi vil alltid være underveis. Mot nye oppgaver, nye utfordringer - og nye løsninger.

Opgaven å reformere velferdssamfunnet er like inspirerende og utfordrende som det var å bygge det. Det er